

PETŐFI KÖLTÉSZE A KORTÁRS KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETBEN
Bicentenáriumi kiállítás a Kecskeméti Katona József Múzeumnak ajándékozott alkotásokból

Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár, Hattyúház

6100 Kiskunfélegyháza, Szent János tér 9.

2023. június 23. – 2023. augusztus 4.

Megnyitó: 2023. június 23., péntek 17 óra

- Megnyitja a vendégkiállítás kurátora: **ifj. Gyergyádesz László** Móra Ferenc-díjas művészettörténész, a Kecskeméti Katona József Múzeum képzőművészeti osztályvezetője
- Közreműködik: **Varga Katica**, a Magyar Örökség-díjas Credo Együttes énekes

A kiállításon látható művek alkotói: '57 Palásti Erzsébet, Albert Judit, Bogdán Zoltán, Bohus Áron, Bornemisza Rozi, Bráda Tibor, Czóbel Marianna, Csízy László, Damó István, Decsi Ilona, Drozsnik István, Éberling Anikó, Elek Ágnes, Finta Edit, Ghyczy György, Gonda Zoltán, Gyémánt László, HAász Ágnes, Hegedűs 2 László, Henn László András, Kántor József, Kelemen Dénes Lehel, Kéri Imre, Kiss Ilona, Kneisz Eszter, Láng Eszter, Lichner Barbara, Lisányi Endre, Marosi Kata, Mátrai István, Mikáczó Alexandra, Miklós Árpád, Miklosovits László, Molnár Sándor, Németh Géza, Orient Enikő, P. Boros Ilona, Pápai Livia, Pató Károly, Pipei Borbála, Pittmann Zsófia, Réti Ágnes, Simon Zsolt, Sor Júlia, Sor Tibor, Spitzer Fruzsina, Szabó János, Szamos Iván, Szamódy Zsolt Olaf, Sztás Bernadett, Tóth Yoka Zsolt, Török Tamás, Vass Tibor, Zilahi Nono.

A kiállítás megtekinthető 2023. augusztus 4-ig, a könyvtár nyitvatartási idejében (kedden és pénteken: 8:00–18:00, szerdán és csütörtökön: 12:00–18:00, szombaton: 8:00–12:00).

Ifj. Gyergyádesz László idézőjelben (például riport formában is) felhasználható írása:

A tárlatunk alapját képező országos képző- és iparművészeti kiállítás 2022. november 19. és 2023. június 11. között kerül megrendezésre a kecskeméti Cifrapalotában. A múzeum által közzétett felhívás nyomán beérkezett nagyszámú alkotás közül a zsűri végül összesen 113 alkotó 123 művét, sorozatát javasolta kiállítani. Ebből ajándékozási felhívásunk nyomán 57 alkotó ajánlotta fel művét / műveit a kecskeméti gyűjteménybe, így ezúttal 54 művész 55 alkotását, sorozatát tudjuk bemutatni. Az emlékévként (PETŐFI 200) részeként megrendezett tárlatot eredetileg hangsúlyozottan tartalmi alapúnak szántuk, ugyanis a Petőfi Sándor arcképét megjelenítő művekkel szemben ma is aránytalanul kevés a művészetének tartalmi oldalával, gondolataival, költői képeivel foglalkozó alkotás. Ezt az űrt szeretnénk volna e kiállítással – legalább jelképes mértékben – betölteni, ahogy azt a több helyen is közzétett felhívásunkban is írtuk: „Éppen ezért nem a »nemzeti költő« sokadik portréját várjuk – kivéve természetesen, ha a költő ábrázolása szerves része a mű »mondanivalójának« – hanem arra kívánjuk ösztönözni kortárs művészeti életünk legjobbjait, hogy Petőfi költészetének tartalmi elemeiben (szerelem, boldogság keresése, hősi halál, nemzet, személyes szabadság, a költő feladatai, a vátesz felelőssége, a családi idill utáni vágy, a jók és a gonoszok harca, népmesei hagyományok, szülőföld, az emberiség gondjai stb.) mélyedjenek el, s annak hatása jelenjen meg, tükröződjön az újonnan – de egyes esetekben akár évtizedekkel korábban – született képző- és iparművészeti alkotásokban, teret adva a szubjektív értelmezéseknek, korunk vizuális nyelvezetének is.”

Már az első jelentkezések során érzékelhető volt, hogy a felhívásban körvonalazott elképzeléseink nem feltétlenül teljesültek maradéktalanul. Petőfi művészetének tartalmi részei,

eszközei bizony sokszor háttérbe szorultak a költő kultikus alakjához, a magyar történelemben, művészetben betöltött szerepéhez képest, s a portrék is – a „tiltásunk” ellenére – szép számmal képviseltették magukat. A jelenséget, mely kiállításunk összképét is jelentősen befolyásolta, sokan fogalmazták meg, főleg irodalmunk jeles képviselői közül. Íme, néhány ilyen összefüggéseiből kivett kijelentés: „*Petőfi olyan nagy emléke a magyar szellemnek, hogy nem tudunk szabadulni tőle. A hű asszony esküvője napjához méri lány- és asszonykorát. A magyar szellemnek Petőfi költészete volt az esküvője.*” (Németh László: Jelszó: Petőfi. In: Tanu, II, 1934/8. p. 187.); „*Csak a vak Megszokás, a süket Hivatal / hozza koszorúit.*” (Babits Mihály figyelmeztet így a költő születésének 100. évfordulóján a Nyugat 1923. január 1-jei számában megjelent *Petőfi Koszorú* című versében); „*Petőfit saját szobra takarja el*” (Weöres Sándor válaszában a költő születésének 150. évfordulóján feltett körkérdésre). A tárlat egyik fődíjasa, Lisányi Endre is erre reflektált az *Egyperces performansz sorozat – Zarándoklat Kiskőrösre* című alkotásával. „*A performansz a szubjektív és az önkényes értelmezési és ábrázolási rétegek sokasága alatt meghúzódó, »eredeti Petőfi« kép keresését és az ahhoz való visszatérés fontosságát szimbolizálja. A zarándok a költő verseiből tájékozódva igyekszik elérni célját, miközben természetesen nem vonhatja ki magát a már meglévő Petőfi megjelenítések és magyarázatok terhe alól, amit kénytelen magával cipelni, viszont figyelme kizárólag a költő verseire, azaz szellemi hagyatékára irányul.*”

A kiállításban, nem meglepő módon, a „kötelező versek” feldolgozásai, átiratai, egyedi értelmezései vannak többségben. Természetesen a *Nemzeti dal* (1848) is köztük van, s nem egyszer előfordul, hogy magán az alkotáson is olvasható, Petőfi kézírásával. Sőt! Ghyczy György *Talpra Petőfi!* című festményét megközelítve bekapcsol a mozgásérzékelő, és Dinnyés József Utassy József 1969-ben megjelent első kötetéből (*Tüzem, lobogóm!*) a leghíresebb verset (*Zúg Március*) kezdi el énekelni: „*Talpra Petőfi! Sírodat rázom: / Szólj még egyszer a Szabadságról!*” De ha ki kell emelnünk egy témakört, mely különösen nagy hangsúlyt kapott a kiállításon, akkor az a szerelem, a boldogság keresése, a házasság. A költő szerelmi líráját feldolgozó alkotásokon pedig természetesen a Petőfi Sándor és Szendrey Júlia házasságkötése, után (1847. szeptember 8.) született *Szeptember végén* egy-egy gondolata köszön vissza legtöbbször. Kneisz Eszter *Busúlnak a virágok...* (2019) című – az Alföld népi hímezésvilágából merítő – alkotása pedig az egyik legjobb példája a Petőfi tájékoztatás idézhető műcsoportnak: „*csaknem 900 ránk maradt versében 291-szer fordul elő a virág szó és több versének a címében is szerepel. Költészetében számtalan virággal teli metaforával találkozunk, költői megszemélyesítéseinek gyakori eszköze. Legtöbbször a virágot az elmúlással hozza kapcsolatba.*”

ifj. Gyergyádesz László
művészettörténész, a kiállítás kurátora

A sajtóanyaghoz mellékelte, képernyőre optimalizált (nyomtatásra alkalmasat is tudunk ingyen küldeni azonnal a gyergyadesz@gmail.com címre küldött kérés esetén) reprotok adatai:

- 1) Albert Judit: „Lennék én folyóvíz...”, papír, elektrográfia, digitális nyomtatás, 70x50 cm
- 2) Damó István: Bújócska az érzellemmel (művészkönyv), 2000–2022, papír, P. C. nyomtatás, 19x33,5cm
- 3) Kneisz Eszter: „Busúlnak a virágok...”, 2019, pamut, gyapjú, szövött, festett, 58x83 cm
- 4) Lisányi Endre: Egyperces performansz sorozat – Zarándoklat Kiskőrösre, 2022, performansz, fotódokumentáció, 91x61cm
- 5) Pittman Zsófia: Tíz forint, 2022, selyem, cianotípiák, 80x142 cm

Szakmai információ: ifj. Gyergyádesz László művészettörténész, kurátor (70/799-8856 • gyergyadesz@gmail.com).